

Smyrna Heykeli

Smyrna Kelimesinin Kökeni

İzmir kelimesinin kökeni Smyrna kelimesine dayanmaktadır. Bu kelime, Anadolu'da hüküm sürmüş çeşitli dillerdeki aksan farklılaşmalarından dolayı form değiştirmiş ve Zmirna, Smirne, Simire, Semire, Lesmire, Lesmirr, Ksimire, Siniros, Mirina, Samorna, Simira, Zmirna, Zimirra, İsmire, Yezmir gibi şekillerde söylenmiştir. Eski İyon lehçesinde, isimlerin başına "i" belirleme sözcüğü getirilerek, kentin adını "İzmirni" olarak söylemiştir. Bu gün kullanılan İzmir sözcüğü işte bu kökten gelmektedir.

Kavramsal Alt Yapı

Söylencelere Smyrna ismi, M.Ö.15.Yüzyılda Doğu Karadeniz'in Miskyra kenti civarından gelen Hititlerin dini görevleri de olan kadın savaşçıdan almışlardır. Ayrıca antik çağlarda yaşamış İskitlerin kadın askerlerine de bu şekilde seslenildiği söylenir. Sonuç olarak Smyrna kelimesi Anadolu'nun kadim halklarının ortak mirasının bir sonucudur. Smyrna, kadın savaşçılardan oluşan bir grubun lideridir ve o dönemdeki İzmir'i yönetmektedirler. Yine Tarih yazıcıları bu türden kadın savaşçıları Amazon olarak nitelemişlerdir. Amazonlar, inanışa göre yalnızca bir mitos, uydurulmuş bir efsane değildir. Amazonlar, Fatsa ya da Ordu'dan Karadeniz'e dökülen Thermedon ırmağının yakınlarında yaşayan savaşçı kadınlardır. Başkentleri Themiskyra kentiydi.

Amazonlar, Anadolu yarımadasında büyük bir öneme sahipti. Hem tarihçiler hem de mitos yazarları İzmir'in, Efes'in, Sinop'un ve daha pek çok kıyı kentinin Amazonlar tarafından kurulduğunu söylerler. Platon ve Sokrates Anadolu'da yaşayan bu çok kuvvetli ve cesur kadınların sık sık Antik Yunan kentlerine akın ettiklerinden bahseder. Amazonlar çok iyi ok, yay, kargı, mızrak, iki ağızlı balta kullanabilen, çok iyi derecede at kullanabilen binicilerdir.

Nasıl bir heykel beklenebilir?

Heykelin neye benzeyeceğine dair beklentiler iki yönden ele alınabilir:

1- Kentlilerin yaşadıkları bölgeyle ilgili tarih bilgisine hakim olması, kentlilik bilincini oluşturan sac ayaklarından biridir. Smyrna da yaklaşık 8.000 yıllık bir geçmişi olan İzmir'in isminin kökeni olması bakımından İzmirlilerce bilinmesi gerekli kavramlardandır. Yapılacak heykel tarihi Smyrna kavramını günümüz toplumuna ifade edecek ve onların sahiplenmesini kolaylaştıracak unsurlar içermelidir. Bu bakımdan ilk akla gelen heykel figürü bir Amazon savaşçı kadın tasviridir. Bu tasvir Antik dönemlerde çok çeşitli heykellere form olmanın yanı sıra Roma döneminde birkaç kez yarışmasının dahi yapıldığı söylenmektedir.

2- İzmir isminin Türkçe olmayan bir kelimedenden bozularak bugüne geldiği yukarıda bahsedilmişti. Günümüz toplumundaki tarih bilincindeki tek yönlülük, kelimelerin kökeninden dolayı ona yüklenen milliyetçi, siyasi veya hamasi roller, şehrin ismi gibi tüm kentlilerin sahip çıkması ve benimsemesi beklenen bir kavramı dahi yaptığı çağrışıma, o kelimenin geldiği dile sahip ülke yada ülkelerle yakın tarihte yaşanan kötü ilişkilere bakarak değerlendirmeye sebep olmaktadır. Bu bakımdan, Smyrna'yı sadece bir Amazon savaşçı olarak görmenin yanında, Smyrna'dan İzmir'e dönüşüm sürecinde kelimenin geçirdiği evrime ve değişimlere de nazire yaparcasına; kentteki hüküm sürmüş medeniyetleri/kültürleri ortak bir paydada betimleyen bir "İzmir"i görmek de pekâlâ mümkündür. Nihayetinde, bu açıdan bakıldığında Smyrna aslında bir "İzmirli" heykeli olarak da vücut bulabilir.